

Bijlage C 37 Uittreksel uit het Vluchtelingenverdrag en uit het Protocol van 31 januari 1967 met artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 (Verdrag)

Definitie van de term 'vluchteling'

A. Voor de toepassing van dit Verdrag geldt als 'vluchteling' elke persoon:

1. Die krachtens de Regelingen van 12 mei 1926 en 30 juni 1928 of krachtens de Overeenkomsten van 28 oktober 1933 en 10 februari 1938, het Protocol van 14 september 1939 of het Statuut van de Internationale Vluchtelingenorganisatie als vluchteling werd beschouwd.

De door de Internationale Vluchtelingenorganisatie gedurende haar mandaat genomen beslissingen waarbij personen niet in aanmerking werden gebracht voor de bescherming en de hulp van die organisatie, vormen geen belemmering voor het verlenen van de status van vluchteling aan personen die aan de voorwaarden van lid 2 van deze afdeling voldoen;

2. Die, tengevolge van gebeurtenissen welke vóór 1 januari 1951 hebben plaatsgevonden, en uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en tengevolge van bovenbedoelde gebeurtenissen verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren.

Indien een persoon meer dan één nationaliteit bezit, betekent de term 'het land waarvan hij de nationaliteit bezit' elk van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit.

Een persoon wordt niet geacht van de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, verstoken te zijn, indien hij, zonder geldige redenen ingegeven door gegronde vrees, de bescherming van één van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit, niet inroept.

B.1 Voor de toepassing van dit Verdrag betekenen in artikel 1, afdeling A, de woorden 'gebeurtenissen welke vóór 1 januari 1951 hebben plaatsgevonden' hetzij

- a. 'gebeurtenissen welke vóór 1 januari 1951 in Europa hebben plaats gevonden'; hetzij
- b. 'gebeurtenissen welke vóór 1 januari 1951 in Europa of elders hebben plaatsgevonden';

elke Verdragsluitende Staat zal bij de ondertekening, bekrachtiging of toetreding een verklaring afleggen, waarin wordt te ken-

nen gegeven, welke van deze omschrijvingen hij voornemens is toe te passen met betrekking tot zijn verplichtingen krachtens dit Verdrag.

2. Elke Verdragsluitende Staat die de omschrijving a. heeft aanvaard, kan te allen tijde door middel van een kennisgeving aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties zijn verplichtingen uitbreiden door omschrijving b. te aanvaarden.

C. Dit Verdrag houdt op van toepassing te zijn op elke persoon die valt onder de bepalingen van afdeling A, indien:

1. Hij vrijwillig wederom de bescherming inroept van het land waarvan hij de nationaliteit bezit;
2. Hij, indien hij zijn nationaliteit had verloren, deze vrijwillig heeft herkregen;
3. Hij een nieuwe nationaliteit heeft verkregen en de bescherming geniet van het land waarvan hij de nieuwe nationaliteit bezit;
4. Hij zich vrijwillig opnieuw heeft gevestigd in het land dat hij had verlaten of waarbuiten hij uit vrees voor vervolging verblijf hield;
5. Hij niet langer kan blijven weigeren de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, in te roepen, omdat de omstandigheden in verband waarmee hij was erkend als vluchteling, hebben opgehouden te bestaan; Met dien verstande echter, dat dit lid niet van toepassing is op een vluchteling die onder lid 1 van afdeling A van dit artikel valt, en die dwingende redenen, voortvloeiende uit vroegere vervolging, kan aanvoeren om te weigeren de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, in te roepen;
6. Hij, indien hij geen nationaliteit bezit, kan terugkeren naar het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, omdat de omstandigheden in verband waarmee hij was erkend als vluchteling, hebben opgehouden te bestaan; Met dien verstande echter, dat dit lid niet van toepassing is op een vluchteling die onder lid 1 van afdeling A van dit artikel valt, en die dwingende redenen, voortvloeiende uit vroegere vervolging, kan aanvoeren om te weigeren naar het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, terug te keren.

D. Dit Verdrag is niet van toepassing op personen, die thans bescherming of bijstand genieten van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen.

Wanneer deze bescherming of bijstand om welke reden ook is opgehouden, zonder dat de positie van zodanige personen defini-

tief geregeld is in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, zullen deze personen van rechtswege onder dit Verdrag vallen.

E. Dit Verdrag is niet van toepassing op een persoon die door de bevoegde autoriteiten van het land waar hij zich heeft gevestigd, beschouwd wordt de rechten en verplichtingen te hebben, aan het bezit van de nationaliteit van dat land verbonden.

F. De bepalingen van dit Verdrag zijn niet van toepassing op een persoon ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn om te veronderstellen, dat:

- a. hij een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid heeft begaan, zoals omschreven in de internationale overeenkomsten welke zijn opgesteld om bepalingen met betrekking tot deze misdrijven in het leven te roepen;
- b. hij een ernstig, niet-politiek misdrijf heeft begaan buiten het land van toevlucht, voordat hij tot dit land als vluchteling is toegelaten;
- c. hij zich schuldig heeft gemaakt aan handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties.

Artikel 1.1 (Protocol van 31 januari 1967)

De Staten welke partij zijn bij dit Protocol verplichten zich de artikelen 2 tot en met 34 van het Verdrag toe te passen op vluchtelingen zoals hieronder beschreven.

Artikel 1.2

Voor de toepassing van dit Protocol wordt onder 'vluchteling' verstaan, behalve wat betreft de toepassing van het derde lid van dit artikel, elke persoon die aan de omschrijving vervat in het eerste artikel van het Verdrag voldoet, alsof de zinsneden 'tengevolge van gebeurtenissen welke vóór 1 januari 1951 hebben plaatsgevonden', en 'tengevolge van bovenbedoelde gebeurtenissen' uit artikel 1A, lid 2, waren weggelaten.

Artikel 1.3

Dit Protocol is zonder enige geografische begrenzing van toepassing op alle Staten welke hierbij partij zijn, met dien verstande dat de verklaringen die overeenkomstig het bepaalde in artikel 1B(1)(a) van het Verdrag zijn afgelegd door de Staten die reeds partij zijn bij het Verdrag, eveneens onder dit Protocol van toepassing zijn, tenzij de verplichtingen van de verklarende Staat op grond van het bepaalde in artikel 1B(2) van het Verdrag zijn uitgebreid.

Toelichting bij artikel 1 van het Verdrag juncto artikel 1 van het Protocol van 31 januari 1967

Art. 1A(1) van het Verdrag

De Regeling van 12 mei 1926 betreft de afgifte van identiteitscertificaten aan Russische en Armeense vluchtelingen.

De Regelingen van 30 juni 1928 betreffen de rechtspositie van Russische en Armeense vluchtelingen en de uitbreiding tot andere categorieën vluchtelingen van bepaalde maatregelen ten gunste van Russische en Armeense vluchtelingen genomen.

De Overeenkomst van 28 oktober 1933 betreft de internationale status van vluchtelingen.

De Overeenkomst van 10 februari 1938 betreft de status van uit Duitsland afkomstige vluchtelingen.

Het Protocol van 14 september 1939, breidt de toepasselijkheid van de Overeenkomst van 10 februari 1938 uit tot vluchtelingen, afkomstig uit de oude Oostenrijkse Republiek.

Tot de vluchtelingen, op wie de vorenstaande regelingen en overeenkomsten van toepassing zijn, behoren in de eerste plaats de vluchtelingen, die reeds vóór de tweede wereldoorlog in Nederland waren en reeds toen als vluchteling werden aangemerkt.

Het statuut van de Internationale Vluchtelingenorganisatie werd goedgekeurd bij de wet van 3 juli 1947 (Stb. H 223);

tekst en vertaling van het statuut zijn opgenomen in Staatsblad I 499.

Art. 1A(2) van het Verdrag juncto art. 1, lid 2, van het Protocol van 31 januari 1967

Krachtens artikel 1, lid 2, van dit Protocol wordt de in artikel 1A(2) van het Verdrag gegeven omschrijving van een vluchteling gewijzigd in die zin dat de gestelde datumgrens van 1 januari 1951 vervalt, zodat ook personen die tengevolge van gebeurtenissen die na deze datum hebben plaatsgevonden uit hun land zijn gevlucht en daarheen niet willen terugkeren uit gegronde vrees voor vervolging wegens hun ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of hun politieke overtuiging, als vluchteling moeten worden beschouwd.

Art. 1B van het Verdrag juncto art. 1, lid 3, van het Protocol van 31 januari 1967

Voor Nederland gelden Verdrag en Protocol zonder enige geografische begrenzing, daar Nederland behoort tot de landen, die de omschrijving 'in Europa of elders' hebben aanvaard.

Art. 1C(5) en (6) van het Verdrag

De laatste volzinnen van deze leden doelen in het bijzonder op vooroorlogse Joodse vluchtelingen.

Art. 1F(b) van het Verdrag

Deze uitsluitingsgrond moet bezien worden in verband met de bepaling uit artikel 33, tweede lid, van het verdrag; er moet dus sprake zijn van een bijzonder ernstig misdrijf.

Uitlevering krachtens tussen de Verdragsluitende Staten bestaande bilaterale verdragen wordt niet door het Vluchtelingenverdrag beïnvloed.

Artikel 2 (Verdrag)Algemene verplichtingen

Elke vluchteling heeft plichten tegenover het land waarin hij zich bevindt.

Deze plichten brengen in het bijzonder mede, dat de vluchteling zich houdt zowel aan de wetten en voorschriften als aan de maatregelen, genomen voor de handhaving van de openbare orde.

Toelichting bij artikel 2

Op een vluchteling blijven de maatregelen, welke in het algemeen voor vreemdelingen gelden van toepassing.

Met name geldt dit ten aanzien van de voorschriften op het stuk van toezicht, uitzetting en bewaring.

De in dit verband speciaal van belang zijnde artikelen van het verdrag, welke een uitzondering hierop vormen, worden hieronder nader vermeld.

Artikel 3 (Verdrag)Non-discriminatie

De Verdragsluitende Staten zullen zonder onderscheid naar ras, godsdienst of land van herkomst de bepalingen van dit Verdrag op vluchtelingen toepassen.

Artikel 26 (Verdrag)Bewegingsvrijheid

Elke Verdragsluitende Staat zal aan de rechtmatig op zijn grondgebied vertoevende vluchtelingen het recht verlenen er hun verblijf te kiezen en zich vrij op dat grondgebied te bewegen, onverminderd de voorschriften welke op vreemdelingen in het algemeen van toepassing zijn onder dezelfde omstandigheden.

Artikel 28 (Verdrag)Reisdocumenten

1. De Verdragsluitende Staten zullen aan de rechtmatig op hun grondgebied verblijvende vluchtelingen reisdocumenten verstrekken voor het reizen buiten dat grondgebied, tenzij dwingende redenen van nationale veiligheid of openbare orde zich daartegen verzetten; de bepalingen van de Bijlage van dit Verdrag ¹⁾ zijn van toepassing op deze documenten. De Verdragsluitende Staten kunnen een zodanig reisdocument verstrekken aan elke andere vluchteling op hun grondgebied; in het bijzonder zullen zij in welwillende overweging nemen, een zodanig reisdocument te verstrekken aan vluchtelingen op hun grondgebied, die niet in staat zijn een reisdocument te verkrijgen van het land van hun rechtmatig verblijf.

2. De reisdocumenten welke krachtens vroegere internationale overeenkomsten door partijen daarbij aan vluchtelingen zijn

1) De tekst van deze bijlage is niet opgenomen.

verstrekt, zullen door de Verdragsluitende Staten worden erkend en behandeld alsof zij krachtens dit artikel aan de vluchtelingen waren verstrekt.

Toelichting bij artikel 28 (Verdrag)

De hierbedoelde reisdocumenten voor vluchtelingen (vluchtelingenpaspoorten) worden, voor wat Nederland betreft, afgegeven door of namens het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Omtrent de afgifte wordt achtereenvolgens het advies ingewonnen van het hoofd van plaatselijke politie en van het ministerie van Justitie.

Artikel 31

Illegale vluchtelingen in het land van toevlucht

1. De Verdragsluitende Staten zullen geen strafsancties, op grond van onrechtmatige binnenkomst of onrechtmatig verblijf, toepassen op vluchtelingen die, rechtstreeks komend van een grondgebied waar hun leven of vrijheid in de zin van artikel 1 werd bedreigd, zonder toestemming hun grondgebied binnenkomen of zich aldaar bevinden, mits zij zich onverwijld bij de autoriteiten melden en deze overtuigen, dat zij geldige redenen hebben voor hun onrechtmatige binnenkomst of onrechtmatige aanwezigheid.
2. De Verdragsluitende Staten zullen de bewegingsvrijheid van zodanige vluchtelingen niet verder beperken dan noodzakelijk; deze beperkingen zullen alleen worden toegepast totdat hun status in het land van toevlucht is geregeld of totdat zij er in geslaagd zijn toegelaten te worden in een ander land. De Verdragsluitende Staten zullen aan deze vluchtelingen een redelijk uitstel, alsmede de nodige faciliteiten, verlenen teneinde toelating te verkrijgen in een ander land.

Toelichting bij artikel 31 (Verdrag)

Met betrekking tot het gestelde in dit artikel zij opgemerkt, dat onder het verbod van strafsancties uitsluitend wordt verstaan het verbod tot het opleggen van straffen enkel voor het feit van de illegale binnenkomst.

Uiteraard beoordeelt in de eerste plaats het Openbaar Ministerie of in een concreet geval aan de in het eerste lid van dit artikel genoemde vereisten is voldaan.

Artikel 32 (Verdrag)

Uitzetting

1. De Verdragsluitende Staten zullen een rechtmatig op hun grondgebied vertoevende vluchteling niet uitzetten behoudens om redenen van nationale veiligheid of openbare orde.
2. De uitzetting van een zodanige vluchteling zal alleen mogen plaats vinden ter uitvoering van een besluit dat is genomen in overeenstemming met de wettelijk voorziene procedure. Behoudens indien dwingende redenen van nationale veiligheid zich daartegen verzetten, is het de vluchteling toegestaan bewijs over te leggen om zich vrij te pleiten, alsmede zich

te wenden tot een bevoegde autoriteit en zich te dien einde te doen vertegenwoordigen bij die autoriteit of bij één of meer speciaal door die bevoegde autoriteit aangewezen personen.

3. De Verdragsluitende Staten zullen een zodanige vluchteling een redelijk uitstel gunnen teneinde hem in staat te stellen te pogen in een ander land rechtmatig toegelaten te worden. De Verdragsluitende Staten behouden het recht, gedurende dat uitstel, zodanige interne maatregelen toe te passen als zij noodzakelijk achten.

Toelichting op artikel 32

Dit artikel heeft uitsluitend betrekking op vluchtelingen, die rechtmatig hier te lande vertoeven.

Dit onderwerp wordt behandeld in hoofdstuk B 7, onder 7.2.

Artikel 33 (Verdrag)

Verbod tot uitzetting of terugleiding - ('refoulement')

1. Geen der Verdragsluitende Staten zal, op welke wijze ook, een vluchteling uitzetten of terugleiden naar de grenzen van een grondgebied waar zijn leven of vrijheid bedreigd zou worden op grond van zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging.
2. Op de voordelen van deze bepaling kan evenwel geen aanspraak worden gemaakt door een vluchteling ten aanzien van wie er ernstige redenen bestaan hem te beschouwen als een gevaar voor de veiligheid van het land waar hij zich bevindt, of die, bij gewijsde veroordeeld wegens een bijzonder ernstig misdrijf, een gevaar oplevert voor de gemeenschap van dat land.

Toelichting bij artikel 33

Deze bepaling betreft zowel legaal als illegaal het land binnengekomen vluchtelingen.

Zij heeft uitsluitend betrekking op individuele gevallen en op uitzetting die de vluchteling zou nopen zich te begeven naar het land waar zich voor hem de omstandigheden voordoen, bedoeld in het eerste lid van dit artikel.

Het tweede lid van dit artikel geeft bovendien het recht om van die individuele gevallen de staatsgevaarlijke personen en de ernstige misdadigers uit te zetten.